

Dansen met God. Madeleine Delbr el - Mia Verbanck

1. Samenvatting van de tekst

1. *Wie is Madeleine Delbr el? (1904-1964)*

Een talentvolle Française uit een katholiek, niet praktiserend gezin dat later naar Parijs verhuist waar ze aan 16 jaar filosofie en kunstgeschiedenis studeert aan de Sorbonne. Ze komt er in contact met het atheïstisch milieu en weet aan 17: ‘Dieu est mort, vive la mort.’ Ze wordt verliefd op een jonge christen, maar de relatie wordt verbroken omdat hij Dominicaan wil worden. Ze komt in contact met andere levenslustige jongeren o.m. in de scoutsbeweging, waarvan sommigen hun christen-zijn echt doorleven. Ze stelt zich de vraag: ‘Hoe kan ik zeker zijn dat God niet bestaat?’ In het bidden vindt zij een antwoord: God weet haar te vinden. Een parochiepriester zal haar geestelijk begeleiden. In die parochie zet ze zich volop in. Ze sticht haar groep ‘La Charit ’. In Ivry-sur-Seine, een buitenwijk van Parijs door communisten bestuurd, zal ze met haar vriendinnen de groep ‘La charit  de J sus’ vormen met gebed en sociale inzet tegen armoede en ongerechtigheid; wat leidt tot het uitbouwen van een opvangcentrum voor daklozen en marginalen. Ze bepleit heel sterk de inzet van priester-arbeiders door Rome verboden. Na W.O.II geeft ze over heel Europa lezingen over de relatie tussen marxisme en evangelisatie. Net geen 60 overlijdt ze door een hersenbloeding.

2. *Wat christen zijn voor haar betekent*

Als bekeerlinge in een ongelovig milieu ontdekt zij dat het geloof een geschenk van God is en geen bezit van de christenen. Christen zijn is vanuit de band met Jezus als zijn leerling zijn leven en werk voortzetten in deze tijd: knielen voor God en knielen voor de (marginale) mens. Als christelijke mystica zal ze als verpleegster en maatschappelijk werkster haar levensweg uitbouwen. Jezus’ oproep komt tot je door het evangelie. Je kan er vrij al dan niet op ingaan. Voor Madeleine betekent het de ‘sacristie’ verlaten en naar de ‘periferie’ gaan: ze wil de contacten met de atheïstische wereld als een school en leerhuis voor het toegepast geloof beleven.

3. *Enkele belangrijke tekstendoor haar geschreven*

vind je op blz. 21-23, o. a. de bekende tekst ‘Het bal van de Gehoorzaamheid.’

4. *De betekenis van Madeleine Delbr el voor onze tijd*

In een boek van Piet Raes en Ann-Sophie Noreille over haar, ‘*Betoverd door God*’, worden tien ori ntaties aangereikt: lees ze op blz. 24.

Haar spiritualiteit leeft vandaag voort in de groepen van de ‘Fraternit s des Parvis’ in Rijsel en omstreken: een hoekje van menselijkheid in onze tijd...

2. Methodische suggesties voor de bijeenkomst: zie de vragen.

Best bij vraag 3 wat langer stil staan: kan je een gewone gebeurtenis of ontmoeting vertellen waarin je een glimp van Gods liefde hebt ontdekt?

(Eerst in stilte de tijd laten tot nadenken – daarna iedereen rustig aan het woord laten).

We zijn immers ‘mensen van de straat, de wereld waar God ons heeft geplaatst’. Dat is onze weg naar heiligheid!

3. Iets meer details over haar ‘bekering’

uit Geert Delbeke in *Het Tekenvan* september 2007

De jonge Madeleine gelooft in niets. Zelfmoord is daarop een mogelijk antwoord. Zij kiest voor de andere mogelijkheid: zo veel en zo intens mogelijk leven, vrij zijn, jong zijn! Revolutionairen die de wereld willen veranderen, vindt ze naïef; geleerden halen het niet tegen de dood, idealisme miskent volgens haar de werkelijkheid, en God is een al lang opgelost probleem, iets van de mensen van vroeger. Zulke dingen schrijft zij, 17 jaar oud en hoogbegaafd.

In dat levenslustige, talentvolle bolwerk komen twee scheurtjes. Ze leert Jean Maydiou kennen en meteen ziet de buitenwereld in hen een stel. Tot Jean plots verdwijnt; hij treedt in bij de dominicanen. Madeleine begrijpt er niets van en iets niet begrijpen doet haar pijn. Tezelfdertijd, in de loop van 1924, wordt haar vader op korte tijd nagenoeg blind. Madeleine, enig kind, besluit met haar moeder te zorgen voor de almaar lastiger wordende man. Dat wakkert diep in haar de vragen aan naar hoe het leven, hoe de wereld in elkaar steekt. Madeleine hoort medestudenten over Christus praten alsof Hij zelf met hen aan tafel zit. Hoe kom je in contact met die werkelijkheid? Zelf schreef ze daarover: “Als ik eerlijk wilde zijn, dan moest God, als hij strikt genomen niet onmogelijk was, niet meer worden behandeld als vast en zeker onbestaand. Ik koos datgene wat het best mijn verandering van perspectief leek te vertalen: ik besliste te bidden. Vanaf die eerste keer bad ik op de knieën, uit vrees, alweer, voor ‘idealisme’ (ideeën voor werkelijkheid houden – gd). Ik heb het toen gedaan en sindsdien vele, vele andere dagen en zonder chronometer. Sindsdien heb ik al lezend en nadenkend God gevonden. Maar terwijl ik bad geloofde ik dat het God was die me vond en dat hij de levende waarheid is en dat men van hem kan houden als van een persoon”.

Hier raken we de kern van wat er gebeurde met Madeleine. Zij trad binnen in het hart van het geloof. Zij was helemaal zichzelf: kritisch, praktisch, wars van ‘idealisme’, tegelijk eerlijk en open voor Gods tegenwoordigheid. Haar bekering was geen gevoelskwestie, evenmin een oplossing voor haar problemen met haar vader of haar verbroken relatie. Zij schrijft (en spreekt God aan zonder hoofdletters): “Jij leefde en ik wist er niets van. Je had m’n hart gemaakt naar jouw maat, m’n leven even duurzaam als jij, en omdat je daar niet was, leek heel de wereld me klein en dom, leek de lotsbestemming van de mens me stom en afschuwelijk. Van toen ik wist dat jij leefde, heb ik je ervoor bedankt dat je me in het leven had geroepen, ik heb je bedankt voor het leven van heel de wereld.”

Van dan af bidt Madeleine en bezoekt ze de parochiekerk in hartje Parijs, waar priester Jacques Lorenzo haar onderricht geeft en haar de evangelies toeschuift. Haar bekering is geen filosofische overdenking. Ze wordt een vindingrijke scoutsleidster en al vlug ook vormingsleidster van haar leeftijdsgenoten. En ook bij hen neemt ze het evangelie, Jezus zelf, als leidraad. Als vanzelf beginnen ze met armenhulp op de parochie. Zodanig dat bij een aantal leidsters, onafhankelijk van elkaar, het verlangen groeit om helemaal volgens dat evangelie te gaan leven en tussen de arbeiders sociaal werk te gaan doen. Madeleine haalt daarvoor snel het diploma van maatschappelijk werkster.

4. Tertio, 26 okt. 2016: uit een interview met Piet Raes en met Anne Noreille over hun boek betreffende Madeleine Delbr el.

Jacques Loew (1908- 1999), advocaat, dokwerkeren missionaris, was priester-arbeider nog voor de naam 'priester-arbeider' bestond. Hij was ook  en van de eersten om te gehoorzamen, weliswaar met een bloedend hart, toen Rome in 1954 een einde maakte aan de werk- en levenswijze van de priester-arbeiders. Wat geen einde maakt aan Loews bezetenheid van de doelstellingen van de priester-arbeiders. Hij speelde een rol in de nieuwe start, vanaf 1965, van de tweede generatie priester-arbeiders en stichtte hiervoor de Missie Sint-Pieter en Paulus.

Met priester-arbeider Jacques Loew (1908-1999) komt het tot een intensieve samenwerking. Hoe beleeft zij de crisis rond die beweging?

Piet Raes: 'Over dat experiment spreekt ze met veel liefde en vanuit een gezonde kritische houding. Zo heeft Delbr el begrip voor de Vaticaanse interventie (in 1954 – heeft heel wat ophef veroorzaakt!), aangezien priesters-arbeiders hun apostolische ori entatie zijn kwijtgeraakt'. Ambtsdragers werpen zich beter niet op als vakbondsafgevaardigden. Toch waardeert de sociaal bewogen vrouw hun missionaire elan richting de periferie. Vandaar bidt en bemiddelt zij ook voor die beweging.'

Hoe verschilt Delbr els engagement van activisme?

Piet Raes: 'Met haar tochtgenotes wenst zij niet te 'werken voor Christus'. Veeleer pogen zij te 'leven in zijn geest'. Daarin passen zij de les van Charles de Foucauld (1858-1916) toe voor wie ons leven het enige waardevolle commentaar op de Bergrede blijkt. Die focus op 'zijn' in plaats van 'doen' spreekt me buitengewoon aan. Christenen zijn bezwaarlijk aanhangers van een programma. Wel leven zij van 's ochtends tot 's avonds met Jezus en zetten zodoende zijn werk voort, heel eenvoudig. Ideaal opent zoveel kleine goedheid, vervolgens ongelovige harten voor Gods vreemdheid, in theologische termen delen Delbr el en De Foucauld een eucharistische spiritualiteit. Zij zijn graag voedsel voor medemensen, kwestie van hen te laten leven. Die offerlogica is duidelijk aanwezig.

5. Bibliografie: enkele video's op internet te raadplegen + twee artikels als bijlage op de webstek van Adem-tocht.

Foto's hiernaast: Madeleine als sociale werkster. "Qui re oit le poids de Dieu dans son c eur y re oit le poids du monde. »

- **Video's :**

- Franstalig filmpje van 52' van KTO 'La foi prise au mot: Madeleine Delbr el. Straks heilig verklaard?' op https://www.youtube.com/watch?v=6cWlJB5Kp_c, een interview met Gilles Fran ois, vicaris-generaal in Cr eteil en postulator voor de zaligverklaring van M.D. en p re Bernard Pataud, o.p. specialist in christelijke spiritualiteit. - Op het einde van de video vat Bernard Pataud de betekenis van de spiritualiteit van Madeleine Delbr el voor onze tijd samen. Dit is moeilijk, zegt hij,

omdat spiritualiteit zich altijd presenteert in een *itinerarium* (een hele levensloop), er is een evolutie. Heel haar leven gaat zij verder in het zich geven en *dépouillir* (ontledigen). Drie punten stipt hij aan:

1. *Trouw* aan de kerk. Ze is actief in de Kerk en terzelfdertijd zal ze daaraan trouw blijven.
 2. Ze blijft *waar* (*vrai*, cfr. tegenover de communisten) maar blijft *fraterniteit* en *caritas* aanbieden. Ze is niet zwak in het beleven van de waarheid, maar ze is ook nooit hard.
 3. De *transfiguratie van het dagdagelijkse*. Ze leidt in Ivry een nederig, eenvoudig leven als sociaal-assistente, luistert veel naar mensen, naar hun problemen ... “Le nouveau jour commence. Jésus veut le vivre en moi.” Als de telefoon rinkelt, het is Jezus! Het is de aanwezigheid van Jezus die heel haar leven transformeert. (Cfr. Ze gaat een ballet bijwonen. Door haar aanwezigheid is Christus daar aanwezig in de muzikanten, in de dansende aanwezigen.) Dat is wellicht wat de meeste mensen in haar ervaren.
- Franstalig filmpje van 7': Een van de zeven gezichten van Barmhartigheid uit de XXe eeuw: Madeleine Delbrêl op <https://www.youtube.com/watch?v=1mgZliO3MRQ>
 - Nederlandstalig filmpje op Kerknet van 3,30' over de betekenis van Madeleine Delbrêl op <https://www.youtube.com/watch?v=AXAPqwx9RPY>
- **Artikels:**
 - Bijlage 2 online: artikel in Tertio 2016 over ‘Les fraternités des parvis’ in Rijsel
 - Bijlage 3 online: artikel van Geert Delbeke in Het Teken 2004 over Madeleine Delbrêl

6. Suggesties voor een gebedsmoment

Houd de tekst uit het tijdschrift op blz. 23 gereed -Breng mee: N.T. +DDW 4

Je kan dit moment beginnen met een filmpje van ruim 3' van Kerknet(zie boven) – in dat geval laptop mee brengen, vooraf het filmpje downloaden op het bureaublad ervan en ter plaatste afspelen.

- 1. Zing het lied Z.J. 576 *Bouwen aan een wereld* (Zie Cd DDW nr. 4, lied 28)**
- 2. Schriftlezing: *Uit de zendingsrede van Mattheüs (10, 1.5-12)***
- 3. Slotgebed (Madeleine Delbrêl) *Heer, leer ons welke plaats het bal van de gehoorzaamheid inneemt...***

(Neem de tekst ervan uit het tijdschrift op blz. 23, eerste kolom, 8ste laatste regel: Heer, leer ons welke plaats... tot het einde van de tekst ‘Het bal van de Gehoorzaamheid. – Iedereen kan meevolgen.)

P.S. Het beeld van *de danser* werkt Carlo Caretto uit in de inleiding op het boek van Charles Lepetit, *Charles de Foucauld. De omwegen van een mens, Patmos, 1982, p.7 en v.* *Madeleine heeft zeker heel wat affiniteit met Charles de Foucauld. God wordt in het ‘Bal van de gehoorzaamheid’ ook voorgesteld als de Danser die de mens elke dag uitnodigt om Hem te volgen op de universele muziek van Zijn liefde... en om de “vreugde van het evangelie” te smaken.*

Aan- en opmerkingen kan je sturen naar guido.debonnet@skynet.be.